

บทที่ 5

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม สรุปผลการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินการ และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน

3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินการ และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของสถานศึกษาเอกชนกับรัฐ

4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

1.1 สังกัดสถานศึกษาเอกชน 8 แห่ง มีผู้บริหารและครูผู้สอนรวมจำนวน 74 คน โดยแยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 24 คน และครูผู้สอน จำนวน 50 คน

1.2 สังกัดสถานศึกษารัฐ 50 แห่ง มีผู้บริหารและครูผู้สอนรวมจำนวน 449 คน โดยแยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 150 คน ครูผู้สอน จำนวน 240 คน และ(ครูผู้สอนเฉพาะระดับชั้นอนุบาล จำนวน 59 คน)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

2.1 สังกัดสถานศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม พบว่า มีจำนวน 8 แห่ง มีผู้บริหารและครูผู้สอนรวมจำนวน 74 คน โดยแยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 24 คน และครูผู้สอน จำนวน 50 คน โดยใช้เป็นตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด

2.2 สังกัดสถานศึกษารัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้ศึกษาในสถานศึกษาที่เปิดสอนเฉพาะระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น พบว่า มีสถานศึกษา 50 แห่ง ใน 14 ตำบล การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (สมศักดิ์ คำศรี. 2547 : 35) ได้มา 44 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มคัดเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เลือกสถานศึกษามาตำบลละ 1 แห่ง รวมทั้งหมดได้ 14 แห่ง มีผู้บริหารและครูผู้สอนรวมจำนวน 73 คน โดยแยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 42 คน และครูผู้สอน (เฉพาะระดับชั้นอนุบาล) จำนวน 31 คน โดยใช้เป็นตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

2.1 การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย แบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือกแต่ละข้อมีคำตอบ ให้เลือกตอบ 5 ตัวเลือก ได้แก่ ก. ข. ค. ง. และ จ.

2.2 การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหา การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชน และรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อให้ได้แนวคิดรวบยอด ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. ศึกษาวิธีการและสร้างแบบสอบถามแบบตัวเลือกแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ตัวเลือก ได้แก่ ก. ข. ค. ง. และ จ.

3. ศึกษาวิธีการและสร้างแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตาม แบบของลิเคอร์ต (Likert) ซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 63-71)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ และพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้อง ความชัดเจนของเนื้อหา และการใช้ภาษาว่าครอบคลุมตาม จุดมุ่งหมายของการวิจัยทั้งหมดหรือไม่

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเที่ยงตรง ความถูกต้อง และความครอบคลุมเนื้อหาของแบบสอบถาม

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลอง (Tryout) กับผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในสถานศึกษาเขตพื้นที่อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการแปลผล
3. แบบสอบถามตอนที่ 1 และ 2 วิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ
4. แบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 112)
5. ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน ของรายด้านและรายข้อเป็นการนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มมาเป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ โดยการใช้ t-test

สรุปผลการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาวิจัย การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 147 คน สถานภาพในการปฏิบัติงานเป็นครูผู้สอน ร้อยละ 55.10 เป็นผู้บริหาร ร้อยละ 44.90 และสังกัดสถานศึกษาเอกชน ร้อยละ 50.30 สังกัดสถานศึกษารัฐ ร้อยละ 49.70 ตามลำดับ

2. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม พบว่า

2.1 การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (แบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือก)

ด้านวิชาการ

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

การพัฒนา : การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไป นิเทศติดตามประเมินผล ส่งเสริมการจัดทำแผนการเรียนรู้และศึกษาวิจัยคุณภาพการเรียนรู้ในสถานศึกษาภายใต้ระบบประกันคุณภาพภายใน

การเรียนการสอน : โดยส่งเสริมการวัดและประเมินผลจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ นิเทศงานการเรียนการสอน เชื่อมโยงระบบช่วยเหลือนักเรียน โดยการแนะแนว ประสานความร่วมมือ สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว และหน่วยงาน

ด้านงบประมาณ

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

การเสนอของบประมาณ โดยการวิเคราะห์จากแผนงาน โครงการ การจัดสรรงบประมาณ โดยการวิเคราะห์จากภารกิจงาน และแผนปฏิบัติการประจำปี มีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงาน การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าบันทึกสรุบบัญชีและพัสดุประจำวันเพื่อการตรวจสอบและปรับปรุง

ด้านการบริหารงานบุคคล

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

การวางแผนกรอบอัตรากำลัง โดยการวิเคราะห์ วางแผน กำหนดตำแหน่ง สรรหา บรรจุ แต่งตั้งบุคลากร ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว การพัฒนาบุคลากรด้วยการประชุม อบรม สัมมนา และการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานการออกจากการปฏิบัติงานเพราะขาดคุณสมบัติทั่วไปไม่ผ่านการทดลองงาน ไม่ผ่านการเตรียมความพร้อม และผิดวินัยส่วนใหญ่มีการอุทธรณ์ ร้องทุกข์เพื่อป้องกันการกระทำผิด

ด้านการบริหารทั่วไป

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

การพัฒนาเครือข่ายข้อมูล โดยการประสานงานระหว่างภายในภายนอก องค์กรเอกชนกับรัฐ องค์กรอื่นที่ไม่ใช่สถานศึกษา และกลุ่มเครือข่าย เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพแบบ มุ่งผลสัมฤทธิ์ และความโปร่งใส สถานที่เน้นการตกแต่งที่ทันสมัย สะอาดร่มรื่นแบบธรรมชาติ และให้ การสนับสนุนการศึกษาเฉพาะบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ

2.2 การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (แบบ สอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า)

2.2.1 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของ สถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม (ผู้บริหารและครูผู้สอน)

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และเมื่อ พิจารณาการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และด้านการบริหาร ทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$)

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) และ เมื่อพิจารณาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) และด้านการบริหารงาน บุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$)

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (ผู้บริหารและครูผู้สอน)

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในแต่ละด้านมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ระดับความ คิดเห็นต่อปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้านมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

2.2.2 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม (สถานศึกษาเอกชนและรัฐ)

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และเมื่อพิจารณาการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$)

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และเมื่อพิจารณาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$)

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (สถานศึกษาเอกชนและรัฐ)

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก พบว่าระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในแต่ละด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง พบว่าระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสถานศึกษาเอกชน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนและพัฒนา จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ และวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ สนับสนุนการนำหลักสูตร ไปใช้จัดการเรียนการสอนและนเทศการใช้หลักสูตร การจัดการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ตามลำดับ

ผู้บริหาร และครูผู้สอนสังกัดสถานศึกษารัฐ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ พัฒนาครู และบุคลากรด้วยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับองค์กรเอกชน และวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสถานศึกษาเอกชนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การประสานงานระหว่าง สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายของเอกชนและรัฐ การจัดและให้บริการการศึกษาเฉพาะบุคคล การสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ในเขตพื้นที่การศึกษา และการจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงิน ตามลำดับ

ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสถานศึกษารัฐ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การให้บริการการศึกษาของบุคคล และชุมชน การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด การวางแผนกรอบอัตราค่าจ้าง การดำเนินการและประสานงานภายในภายนอกสถานศึกษา และองค์กรอื่นที่ไม่ใช่สถานศึกษา ตามลำดับ

อภิปรายผล

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม (ผู้บริหารและครูผู้สอน) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านวิชาการ ตามลำดับ

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม (ผู้บริหารและครูผู้สอน) โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิวรรณ เขตมรรคา (2548 : 63) เรื่องปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงานบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ควรได้รับการส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านวิชาการ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน ศึกษาวิจัย นิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน คู่มือ คิดตาม และประเมินผลตามเกณฑ์ชี้วัดมาตรฐานความสำเร็จของสถานศึกษาด้านงบประมาณ จัดทำแผนปฏิบัติ จัดสรรวงเงิน ตรวจสอบ ติดตามและนิเทศปัญหา ด้านการบริหารงานบุคลากร วางแผนและกำหนดตำแหน่งพัฒนาบุคลากร โดยวิธีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ด้านการบริหารทั่วไป ประสานงานกับภายนอกสถานศึกษา องค์กรรัฐและองค์กรอื่นที่ไม่ใช่สถานศึกษา

ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทั้ง 4 ด้านดังกล่าว และเมื่อพิจารณาการดำเนินการและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้านสามารถอภิปรายผล ดังนี้

ด้านวิชาการ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (ผู้บริหารและครูผู้สอน) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (สถานศึกษาเอกชนและรัฐ) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิวรรณ เขตมรรคา (2548 : 64-66) เรื่องปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ต้องให้ความสำคัญในเรื่องสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน มุมประสบการณ์ต้องมีเพียงพอกับความต้องการของเด็กนักเรียน

สรุปประเด็นสำคัญ : ผู้บริหารและครูผู้สอน สถานศึกษาเอกชนและรัฐ การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่มีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน คือ การจัดประสบการณ์คำนึงถึงความแตกต่างและความสนใจของเด็กนักเรียนเป็นหลัก ครูผู้สอนเข้าใจ “หลักสูตรสถานศึกษา” สถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนและไม่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ตามลำดับ

ด้านงบประมาณ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (ผู้บริหารและครูผู้สอน) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (สถานศึกษาเอกชนและรัฐ) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิวรรณ เขตมรรคา (2548 : 67-68) เรื่องปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ต้องให้ความสำคัญในเรื่อง สนับสนุนการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดผู้บริหารครูผู้สอนและบุคลากร ได้รับคำตอบแทนอย่างเพียงพอเหมาะสม

สรุปประเด็นสำคัญ : ผู้บริหารและครูผู้สอน สถานศึกษาเอกชนและรัฐ การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่มีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน คือ นโยบายและแผนงาน โครงการของสถานศึกษาชัดเจน สถานศึกษาสนับสนุนทุนการศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถของเด็กนักเรียน ตามลำดับ

ด้านการบริหารงานบุคคล

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (ผู้บริหารและครูผู้สอน) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (สถานศึกษาเอกชนและรัฐ) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรัญ เกื้ออนันต์ (2542 : 56-58) เรื่องการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ต้องให้ความสำคัญในเรื่อง ครูผู้สอนต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และมีทักษะในการดูแลเด็กนักเรียน

สรุปประเด็นสำคัญ : ผู้บริหารและครูผู้สอน สถานศึกษาเอกชนและรัฐ การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่มีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน คือ ครูผู้สอนได้รับการฝึกอบรม สัมมนาและการพัฒนาตนเองเสมอครูผู้สอนมีทักษะ ในการดูแลเด็กนักเรียนและผู้บริหารเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนาด้านการบริหารงานตามลำดับ

ด้านการบริหารทั่วไป

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (ผู้บริหารและครูผู้สอน) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (สถานศึกษาเอกชนและรัฐ) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไล ธนวิวัฒน์ (2541 : 150) เรื่องการศึกษาสภาพ และปัญหา การบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษา เอกชนและรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ต้องให้ความสำคัญในเรื่องห้องเรียนต้องมีที่เก็บของใช้ ส่วนตัวของเด็กนักเรียน และอาคารสถานที่สวยงาม ปลอดภัย สะอาดร่มรื่นแบบธรรมชาติ

สรุปประเด็นสำคัญ : ผู้บริหารและครูผู้สอน สถานศึกษาเอกชนและรัฐ การดำเนินการจัดการ ศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่มีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน คือ สถานศึกษาจัดรถที่มีความปลอดภัย รับ-ส่งเด็กนักเรียน เด็กนักเรียนได้รับการตรวจสุขภาพในสถานศึกษา และอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม มีเพียงพอต่อจำนวนเด็ก นักเรียนและมีความปลอดภัย สถานศึกษาส่งเสริมและเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ตามลำดับ

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ด้านวิชาการ ด้าน งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (ผู้บริหาร และครูผู้สอน) โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (สถาน ศึกษาเอกชนและรัฐ) โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ

สรุปประเด็นสำคัญ : ผู้บริหารและครูผู้สอน สถานศึกษาเอกชนและรัฐ การดำเนินการจัดการ ศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่มีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน คือระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนา เผ่าวงศา (2542 : 62-63) เรื่องปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน และไม่ตรงตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยเวลาจำกัด เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวนข้อคำถามและคำตอบมากเกินไปและมีหน้าที่รับผิดชอบสูงเกี่ยวกับ งานเอกสารทางด้านวิชาการ ได้แก่ งานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และภายนอกสถานศึกษา งานศึกษาวิจัย งานวิชาการและการเรียนการสอน งานดูแลติดตามและประเมินผลตามเกณฑ์ชี้วัดมาตรฐาน ความสำเร็จของสถานศึกษา งานจัดทำแผนปฏิบัติการ และการประสานงานกับภายนอกสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

1.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสถานศึกษาเอกชน : ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอน และพัฒนา จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ และวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพสนับสนุนการนำหลักสูตร ไปใช้จัดการเรียนการสอนและนิเทศการใช้หลักสูตร จัดการนิเทศ งานวิชาการ และการเรียนการสอน ตามลำดับ

1.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสถานศึกษารัฐ : พัฒนาคูและบุคลากรด้วยการศึกษาต่อใน ระดับที่สูงขึ้น ประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด ส่งเสริมให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับองค์กรเอกชน และวางแผน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

2.1 ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสถานศึกษาเอกชน : ควรส่งเสริมให้มีการประสานงาน ระหว่างสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายของเอกชนและรัฐ ควรส่งเสริมการจัด และให้บริการการศึกษาเฉพาะ บุคคล ควรส่งเสริมการสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน ควรส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่การศึกษา และควรส่งเสริมการจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้เงิน ตามลำดับ

2.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสถานศึกษารัฐ : ควรส่งเสริมการให้บริการ การศึกษาของ บุคคลและชุมชน ควรส่งเสริมการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัด ควรส่งเสริมการวางแผนกรอบอัตรากำลัง ควรส่งเสริมการ ดำเนินการ และประสานงานภายในภายนอกสถานศึกษา และองค์กรอื่นที่ไม่ใช่สถานศึกษา ตามลำดับ

3. การนำไปประยุกต์ใช้ ผลการศึกษาวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับนำไปใช้ในการจัดการ ศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขต พื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

3.1 พัฒนาระบบงานด้านวิชาการให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

3.2 พัฒนาระบบงานด้านงบประมาณให้ใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องการจัดหารายได้ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

3.3 พัฒนาระบบงานด้านการบริหารงานบุคคล ใ้บุคลากรมีคุณภาพตามความต้องการ และ ส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดความคล่องตัว

3.4 พัฒนาระบบงานด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารและครูผู้สอนประยุกต์ใช้นวัตกรรม และ เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และเสริมสร้างให้สถานศึกษาเกิดความมั่นคงในอนาคต

4. การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความคิดเห็น และ/หรือเปรียบเทียบระหว่าง ผู้บริหาร ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 หรือตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เช่น

4.1 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของ สถานศึกษาเอกชน และ/หรือของสถานศึกษารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และ/หรือเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด หรือภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย

4.2 การประกันคุณภาพภายใน และ/หรือภายนอกสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การดำเนินงานตามเกณฑ์ประเมินคุณภาพภายใน และ/หรือภายนอกสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนและ/หรือของสถานศึกษารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และ/หรือเขต 2

4.3 ศึกษาความสัมพันธ์ของปัญหาที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ในการบริหารงาน เพื่อนำผลการวิจัย ไปปรับปรุงแก้ไข ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป